

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-508-5-119>

Наталія Суханова, студентка факультету образотворчого мистецтва, Харківська державна академія дизайну і мистецтв

СУЧАСНЕ УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО: ПРОСТІР ІДЕЙ, ІДЕНТИЧНОСТІ ТА ОПОРУ

Ключові слова: українське сучасне мистецтво, політичний опір, національна ідентичність, ненасильницький протест, Революція Гідності, війна, символи опору, свобода, демократія.

Nataliia Sukhanova, student of the Faculty of Fine Arts, Kharkiv State Academy of Design and Arts

CONTEMPORARY UKRAINIAN ART: SPACE OF IDEAS, IDENTITY AND RESISTANCE

Abstract. Contemporary Ukrainian art plays a vital role in reflecting the nation's socio-political processes, acting as a tool for nonviolent resistance. Since the Revolution of Dignity, art has increasingly intertwined with political messages, addressing themes of national identity, freedom, and resistance to external aggression. Artists use symbols like the Ukrainian flag and Trident to unite society and protest against war. Through their works, they express opposition to Russian occupation and promote democratic values, becoming powerful voices in Ukraine's fight for sovereignty.

Key words: Ukrainian contemporary art, political resistance, national identity, nonviolent protest, Revolution of Dignity, war, symbols of resistance, freedom, democracy.

Українське сучасне мистецтво вже багато років виконує важливу роль у відображенні соціально-політичних процесів в Україні. Воно стало інструментом ненасильницького опору, українські митці використовують свої роботи для вираження національної ідентичності, боротьби за свободу та протистояння агресії.

Після подій Революції Гідності 2013-2014 років, українське мистецтво перейшло до нової фази розвитку, в якій соціальна та політична складова стали невіддільними від творчості. Саме тоді багато художників почали активно використовувати свої роботи як засіб комунікації з суспільством і міжнародною спільнотою, висловлюючи протест проти російської окупації Криму, війни на Донбасі, а згодом – повномасштабної війни 2022 року.

Однією з ключових рис українського сучасного мистецтва є його політична роль. Митці прагнуть не лише передати особисті емоції чи ідеї, але й мобілізувати суспільство на боротьбу за права, свободу та демократичні цінності. Мистецтво стає каталізатором змін та підкреслює важливість української національної ідентичності в умовах глобалізованого світу.

Українські митці використовують символи, які відображають національний контекст. Одним із найскравіших прикладів є графіті, яке часто з'являється в місцях конфліктів. Вуличні художники зображують символи опору, такі як тризуб, прапор України, образи воїнів чи історичних постатей. Це мистецтво не лише прикрашає міський простір, але й слугує формою протесту та єднання нації в умовах зовнішньої агресії.

Один із важливих аспектів українського мистецтва – це переосмислення історії. Художники звертаються до болісних моментів минулого, таких як Голодомор, репресії радянської доби, та порівнюють їх із сучасною боротьбою за свободу та незалежність. Це дозволяє побачити історію не лише як минуле, але й як джерело натхнення для сьогодення. Тема національної пам'яті стала однією з ключових у творчості багатьох сучасних митців, таких як Павло Маков, Аліна Якубенко, Роман Мінін та інші.

Українське мистецтво не тільки відображає національні та політичні реалії, але й слугує своєрідним дзеркалом, через яке митці можуть передавати власні ідеї, думки та мрії про майбутнє. Один із таких художників, наприклад, Сергій Захаров, який активно використовує мистецтво як форму ненасильницького опору. Його роботи, створені під час окупації Донбасу, стали символом боротьби з російською пропагандою.

Окрім цього, українське сучасне мистецтво активно виходить на міжнародну арену. Митці використовують свої роботи, щоб звернути увагу на складну політичну ситуацію в Україні, а також на боротьбу за свободу та демократію. Виставки українських художників у світі – це не лише культурні заходи, але й політичні акції, які допомагають формувати глобальну підтримку для України.

Важливою складовою українського сучасного мистецтва є також переосмислення власної національної ідентичності. Після розпаду Радянського Союзу українське суспільство перебувало в процесі активного пошуку свого місця в світі, своєї культури та мови. Мистецтво відіграє тут одну з провідних ролей, адже через творчість митців не лише відтворюють національну ідентичність, але й активно її формують.

В українському мистецтві важливою темою також є війна. Події останніх років, починаючи з 2014 року, вплинули на світогляд багатьох митців, а війна стала головною темою їхньої творчості. Вони передають біль втрат, смуток, але також і надію на перемогу та відродження. Ці твори служать важливим емоційним дзеркалом для суспільства, допомагаючи осмислити трагедію війни та знайти в ній сили для боротьби.

Таким чином, українське сучасне мистецтво відіграє важливу роль у формуванні національної ідентичності, політичної свідомості та єдності суспільства. Українські художники використовують свої роботи для висловлення протесту, боротьби за права та свободу, а також для зміцнення національної свідомості в умовах агресії. Через свою творчість вони показують, що мистецтво може бути потужним інструментом ненасильницького опору і важливим елементом національної боротьби за свободу.